

השפעת הזן 701 על היבול וגודל הפרי בזן ספדונה
חלקת טיפוסים עמידים לפסילת האגס – חוות המטעים בחולה

סיכום יבול וגודל פרי 2017-2014

שרוליק דורון, אריק וולך, סולימן פרחאת, נורית בר סיני – מו"פ צפון

מבוא

בחלקת זני האגס בנוה יער נמצאו 2 זני אגס, 701 ו-760, אשר הראו עמידות מסוימת למזיק פסילת האגס. בשנת 2010 ניטעה חלקת מחקר בחוות המטעים בחולה, כדי לבחון האם זני אגס אלה יכולים להקנות לזן המסחרי ספדונה עמידות למזיק פסילת האגס. מחקר העמידות לפסילת האגס בוצע ע"י ד"ר ליאורה הרפז שאלתיאל וחובי. המחקר הסתיים בשנת 2016 ותוצאותיו פורסמו באתר מו"פ צפון. חלקת הטיפוסים העמידים נטועה בגוש הכולל 2 שורות קוסציה ו-2 שורות ספדונה. 2 הזנים, 701 ו-760, הורכבו ככנת ביניים ב-2 אורכים - 20 ו 50 ס"מ, על כנת בטוליפוליה וכנת חבוש, ועליהם הורכב הזן ספדונה. בהסתכלות על העצים בחלקה, ראינו כי כאשר הזן ספדונה מורכב על הזן 701 על כנת הבטוליפוליה, מתקבל ריסון צמיחה, יבול רב יחסית ופרי גדול. לכן, החלטנו בשנת 2017 להמשיך לבחון יבול וגודל פרי של הזן ספדונה עם הזן 701 ככנת ביניים, בהשוואה להרכבות רגילות על כנות האגס חבוש BA29 ובטוליפוליה. בחלקה יש גם הרכבות על זן הביניים 760. מאחר וזן זה לא תרם לסבילות מהמזיק פסילת האגס - הוחלט שלא להמשיך את בחינת היבול וגודל הפרי בצירופים אלו.

חומרים ושיטות

זן – ספדונה

כנות להשוואה – בטוליפוליה וחבוש BA29

קטע ביניים – הזן 701 – העמיד יחסית לפסילה

אורך קטע ביניים – 20 ו 50 ס"מ

מרחקי נטיעה – $4.5 \times 2 = 110$ עצים לד'

הטיפולים בחלקה

1. ספדונה X 701, אורך קטע ביניים 20 ס"מ X כנה בטוליפוליה
2. ספדונה X 701, אורך קטע ביניים 50 ס"מ X כנה בטוליפוליה
3. ספדונה X 701, אורך קטע ביניים 20 ס"מ X כנה חבוש BA29
4. ספדונה X 701, אורך קטע ביניים 50 ס"מ X כנה חבוש BA29
5. ספדונה X כנה בטוליפוליה
6. ספדונה X כנה חבוש BA29

טבלה מס' 1 - יבול ק"ג לעץ 2014-2017

ממוצע 2015-2017	ממוצע 2014-2017	2017	2016	2015	2014	טיפול
26.8 a	21.5 a	36.6 a	18.4 a	25.4 a	5.6 a	ספדונה X 701, אורך 20 ס"מ X כנה בטוליפוליה
6.9 b	6.4 b	3.4 b	8.6 b	8.7 c	4.8 a	ספדונה X 701, אורך 20 ס"מ X כנה חבוש
24.5 a	19.1 a	35.9 a	19.2 a	18.5 b	2.9 a	ספדונה X 701, אורך 50 ס"מ X כנה בטוליפוליה
6.7 b	5.7 b	4.1 b	9.8 b	6.1 c	2.8 a	ספדונה X 701, אורך 50 ס"מ X כנה חבוש
9.4 b	8.3 b	11.4 b	8.3 b	8.4 c	5.0 a	ספדונה X בטוליפוליה
9.5 b	8.5 b	7.8 b	16.0 ab	4.8 c	5.2 a	ספדונה X חבוש

טבלה מס' 2 - משקל פרי בגר' 2014-2017

ממוצע 2014-17	2017	2016	2014	טיפול
89.5 ab	103.2 a	96.9 a	68.3 a	ספדונה X 701, אורך 20 ס"מ X כנה בטוליפוליה
81.7 b	68.7 a	99.9 a	76.6 a	ספדונה X 701, אורך 20 ס"מ X כנה חבוש
95.6 ab	102.1 a	107.2 a	77.6 a	ספדונה X 701, אורך 50 ס"מ X כנה בטוליפוליה
95.4 ab	104.1 a	102.8 a	79.3 a	ספדונה X 701, אורך 50 ס"מ X כנה חבוש
106.5 a	108.8 a	106.9 a	103.7 a	ספדונה X בטוליפוליה
108.0 a	108.5 a	112.4 a	103.1 a	ספדונה X חבוש

דיון ומסקנות

יבול

2017- היבול השנה על כנה בטוליפוליה עם רוכב ביניים 701 היה גבוה. ברוכב 701 אורך 20 ס"מ - יבול של 4 ט"ד', וברוכב 701 אורך 50 ס"מ - יבול של 3.9 ט"ד'. היבול ברוכבים אלו היה גבוה במובהק מכל צירופי הכנות האחרות.

יבול ספדונה על כנת בטוליפוליה היה נמוך - 1.2 ט"ד'.

היבול על כנת חבוש ועם רוכב 701 באורך 20 ו 50 ס"מ היה נמוך עוד יותר - 0.4-0.7 ט"ד', בהתאמה.

יבול רב שנתי 2014-2017- היבול בחלקות אינו גבוה. היבול הגבוה ביותר, בשנים 2014-17, הוא בכנות הבטוליפוליה עם הרוכב 701 באורכים 20 ו 50 ס"מ - יבול של 21.5 ק"ג לעץ ברוכב 701 אורך 20 ס"מ, ויבול 19.1 ק"ג לעץ ברוכב 701 אורך 50 ס"מ. יבול ממוצע של כ- 2.2 ט"ד'. יבול צירופים אלו גבוה במובהק מכל צירוף אחר.

משקל פרי בגר' - סיכום 2014-17

הכנות שתרמו את משקל הפרי הגבוה ביותר הן כנות החבוש והבטוליפוליה ללא קטע ביניים, זאת כי היבול עליהן היה נמוך יותר. הפרי במשקל ממוצע של 108 ג' על כנת חבוש ומשקל של 106.5 ג' בכנת בטוליפוליה - פרי בגודל 55 מ"מ. הפרי בכנות אלו גדול במובהק מגודל הפרי שהתקבל על ספדונה עם רוכב 701 אורך 20 ס"מ על כנת חבוש - משקל של 90 ג', גודל פרי של 51 מ"מ.

סיכום

מטרת הניסוי המקורית בחלקה זו היה לימוד השפעת קטעי ביניים מורכבים של הזן 701, והשפעת אורכי הענפים שלו להקניית סבילות למזיק פסילת האגס בזן ספדונה.

בהסתכלות הורטיקולטורית של השפעת הזן 701 על התפתחות העצים, ראינו כי קטע הביניים מחליש את העץ. בבחינת יבולים 4 שנתית שערכנו, אכן ראינו כי קטע הביניים 701 תורם להחלשת העצים. בהרכבת קטעי ביניים על כנת בטוליפוליה נתקבלה תרומה להגברת היבול בספדונה בהשוואה לכנות ללא קטעי ביניים. היבול הגבוה נובע מכך שכנת הבטוליפוליה היא כנה חזקה, התורמת לחיזוק העץ. רוכב 701 כקטע ביניים גורם להחלשת העץ, שמתבצעת בו מעין פעולת חיגור. התוצאה של עץ חזק, עם "חיגור", תורמת לעץ בגודל טוב עם פוריות טובה.

הרכבת רוכב הביניים על כנת החבוש לא הביאה לתוצאה זו, כי כנת החבוש היא כנה חלשה ביחס לבטוליפוליה. גם כאן הזן 701 עשה מעין חיגור, אך העץ שהתקבל היה חלש מידי, והיבולים נמוכים. המסקנה מניסוי זה היא כי הזן 701, כאשר הוא מורכב כרוכב ביניים על כנת הבטוליפוליה, מקנה פוריות גדולה יותר לעומת שתילים מורכבים רגילים.